

TBMM
HAKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı :.....20374.....

Tarih :.....22.10.2026.....

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5682 Sayılı Pasaport Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Sırrı SAKIK

DEM Parti Ağrı Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 26-10-2026	Esas No:2/3971

TBMM KAMU İÇİŞİLERİ BAKANLIĞI
22 Ekim 2026
Adres:

TBMM GENEL EVRAK
22 Ekim 2026
No: 1968697

GENEL GEREKÇE

Her çocuğun eşit, nitelikli, anadilinde ve parasız eğitim alması, bir toplumun en temel demokratik taleplerinden biridir. Bu taleple yola çıkan eğitim emekçileri; kamu okulunda da, özel okulda da aynı müfredatı uygular, aynı sınıf düzeyindeki çocuklara aynı kamusal sorumlulukla ders verir, Millî Eğitim Bakanlığı'nın denetimi altında aynı mevzuatı yürütür. Ancak özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler, yaptıkları işin kamusal niteliğine rağmen, birçok hak ve imkândan yoksun bırakılmaktadır.

Özel okul öğretmenleri; sözleşmelerin her dönem sonunda yenilenmeme riski, okulların kapanması ya da devredilmesiyle işsiz kalma tehdidi, emsal kamu görevlilerine kıyasla düşük ücret, fazla mesai baskısı ve sendikal örgütlenmenin önündeki fiilî engellerle karşı karşıyadır. Yıllarını bu mesleğe vermiş, binlerce çocuğun hayatına dokunmuş bu emekçiler, kamusal hizmetin görünmeyen ama vazgeçilmez omurgasını oluşturmaktadır.

5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14 üncü maddesi uyarınca verilen hususi damgalı (yeşil) pasaport; devlet adına görev yapan bazı kamu görevlilerine ve toplumsal hizmet üstlenmiş çeşitli meslek mensuplarına tanınmış bir imkândır. Kanun koyucu, son yıllarda belirli bir kıdemi tamamlamış bazı serbest meslek mensuplarına da bu hakkı tanıyarak, hususi damgalı pasaportu yalnızca kadrolu kamu görevlisi olmakla sınırlı bir ayrıcalık olmaktan çıkarmış; kamusal bir sorumluluk taşıyan ve uzun yıllar emek vermiş meslek gruplarını da kapsayan bir düzenleme anlayışını benimsemiştir.

Öğretmenlik mesleği, yalnızca bir iş değil, toplumun geleceğini kuran kamusal bir görevdir. Bu görev, çalışılan kurumun kamu ya da özel olmasıyla değişmez. Bir öğretmenin dünyayı tanınması, farklı eğitim sistemlerini yerinde görmesi, uluslararası eğitim projelerine, çalıştaylara ve değişim programlarına katılabilmesi doğrudan sınıfa, dolayısıyla çocuklara yansıyan bir kazanımdır. Vize ve pasaport maliyetleri ise düşük ücretle çalışan eğitim emekçileri için çoğu zaman aşılması güç bir yük oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 10 uncu maddesi, herkesin kanun önünde eşit olduğunu ve devlet organları ile idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun hareket etmek zorunda olduğunu hükme bağlamıştır. Anayasa'nın 49 uncu maddesi, devletin çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek ve çalışma hayatını geliştirmek için gerekli tedbirleri alma görevini; 55 inci maddesi ise ücretin emeğin karşılığı olması ve çalışanların adil bir yaşam düzeyi sağlaması

ilkesini düzenlemektedir. Bu hükümler bir arada değerlendirildiğinde, eğitim hizmetinin yükünü omuzlayan özel okul öğretmenlerinin emeğinin karşılıksız ve görünmez bırakılmaması, kamu görevlisi emsallerine tanınan benzer imkânlardan keyfi biçimde dışlanmaması gerekmektedir.

Bu teklifle, özel öğretim kurumlarında en az on yıl öğretmenlik yapmış emekçilere hususi damgalı pasaport verilmesi öngörülmektedir. On yıllık süre şartı, rastgele bir ayrıcalık değil, uzun yıllara yayılan mesleki emeğin karşılığıdır. Sürenin tek bir kurumda kesintisiz çalışmaya değil, bir veya birden fazla özel öğretim kurumunda geçen toplam hizmete bağlanması ise okulların kapanması, devredilmesi veya sözleşmelerin yenilenmemesi nedeniyle iş değiştirmek zorunda kalan öğretmenlerin mağdur edilmemesini amaçlamaktadır.

Bu düzenleme ile eğitim emekçilerinin, çalıştıkları kurumun statüsü ne olursa olsun, emeğine saygı gösteren, eşitlikçi ve adil bir anlayışın gereği olarak mesleki ve kültürel olarak dünyaya açılmaları desteklenecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile, 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14 üncü maddesinin (A) bendine eklenen paragrafla, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamındaki özel öğretim kurumlarında, bir veya birden fazla kurumda toplam en az on yıl öğretmenlik yaptığını belgelendiren öğretmenlere hususi damgalı pasaport verilmesi düzenlenmektedir. Böylece, kamusal bir hizmeti yerine getiren özel okul öğretmenlerinin emeğinin tanınması ve eşitlik ilkesinin gözetilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 3 – Yürütme maddesidir.

5682 SAYILI PASAPORT KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14 üncü maddesinin (A) bendinde yer alan baro levhasına kayıtlı avukatlara ilişkin paragrafindan sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler ile 5/6/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamındaki özel öğretim kurumlarında, bir veya birden fazla kurumda toplam en az on yıl öğretmenlik yaptığını Sosyal Güvenlik Kurumu hizmet dökümü veya çalıştığı kurumca düzenlenen belgelerle belgeleyen öğretmenlere hususi damgalı pasaport verilir.”

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.